

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Ekteskapets historie

Hodne Ø

Kvinne og mann i norsk folkekultur

271 s, ill. Oslo: Cappelen, 2003. Pris NOK 399
ISBN 82-02-21379-7

I vår urolige og fremmedgjørende tid synes det å ligge et latent behov for å finne tilbake til røttene, til det opprinnelige. Det er kanskje ikke så rart. Vi overdynes daglig av

«unge» og «hippe» ord og handlemåter som ofte er svært fjernt fra det vi er vant med fra før. Mange mennesker ønsker derfor å få vite hvor dagens skikk og bruk kommer fra og hvordan deres egne foreldre og forfedres tradisjonsbundne liv artet seg.

Dette har Cappelen forlag tatt konsekvensen av, og har gjennom en tiårsperiode utgitt en rekke bøker som handler om nettopp dette: om vår nære fortids norske folkekultur eller – om man vil – skikk og bruk i gamle dager. Forlaget har vært så heldig å knytte til seg folkloristen Ørnulf Hodne som har levert brorparten av bøkene i denne temaserien. Det har ikke vært noe dårlig valg: som statsstipendiat ved Universitetet i Oslo har Hodne hatt adgang til et stort kildemateriale, hvor han har funnet stoff som ikke har vært offentliggjort tidligere.

Som tittelen sier, tar boken for seg forholdet mellom mann og kvinne, slik tidligere generasjoner oppfattet dette. Vi følger det unge paret fra gifteferdig alder, ser hvordan ungdom i tidligere tider møttes og erfarer slektens medbestemmelsesrett før trolovelse og bryllup kan komme på tale. Det slår oss hvor gjennomregulert det gamle samfunnet var, og vi skal sannelig ikke så langt tilbake i tid før arrangerte ekteskap var vanlige også i Norge – og til forveksling lik andre kulturers «tvangsekteskap» som vi i dag hisser oss opp over. I begge tilfeller har nok ønsket om å handle til barnas beste vært avgjørende, sett fra de mer livserfarne foreldrenes side. Og kanskje er det ikke helt forkastelig når vi ser skilsmissefrekvensen i dagens frivillige ekteskap. Noe slikt var uhørt den gang, og under enhver omstendighet underlagt strenge regler. Først når mannen hadde vært borte så lenge at man måtte anta at

han var død, i praksis etter flere års venting, hadde kvinnen lov til å gifte seg på nytt.

Boken har et vell av illustrasjoner i farger, og med informativ tekst, takket være forlagets bilderedaktør Marion Dybing. Mange av dem er oppgitt å stamme fra Tom Bloch-Nakkeruds samling, men dessverre uten at verken samlingen eller samleren er nevnt i forordet.

Alt i alt en ganske velskrevet og interessant oversikt over et kapittel i vår nasjonale saga, som den kulturhistorisk interesserte leser vil ha glede av.

Per Holck

Anatomisk institutt
Universitetet i Oslo

Forbilledlig om rehabilitering

Normann T, Sandvin JT, Thommesen H

Om rehabilitering

Mot en helhetlig og felles forståelse? 138 s.
Oslo: Kommuneforlaget, 2003. Pris NOK 329
ISBN 82-446-0959-1

Boken er et viktig bidrag i den pågående diskursen om rehabilitering og habilitering. Den tar utgangspunkt i definisjonen som er nedfelt i rehabiliteringsforskriften fra 2001, og utdypet og diskuterer de enkelte

elementene i denne. I et oversiktlig oppsett trekker forfatterne ideologien ned på et hverdagsnivå, og klarer å presentere perspektiver hvor både tjenesteytere og -mottakere, pårørende, ledere og beslutningstakere skulle kunne kjenne seg igjen.

De som arbeider med rehabilitering erfarer daglig at det kan være stor avstand mellom ideologi og praksis i hverdagens virkelighet. Boken tar ikke høyde for å fjerne disse utfordringene, og gir ingen oppskrift på hva habilitering og rehabilitering er, men den tar opp grunntankene i rehabilitering som en sammenhengende og en sektorovergrepende prosess. Rehabilitering er å bistå mennesker som har fått endrede forutsetninger for livet sitt, og kan derfor ikke foregå etter bestemte

prosedyrer eller oppskrifter. Formålet med *Om rehabilitering* er derfor å stimulere til egenrefleksjon omkring den enkeltes mulighet til å omsette prinsipper til praksis, uansett faglig og personlig ståsted.

Boken begynner med å la leseren møte enkeltindividene med de problemer og hendelser som har ført til behov for rehabilitering. Gjennom diskusjoner om *hvem* og *hva* rehabilitering handler om og hva rehabilitering skal bidra til, blir de organisatoriske utfordringene satt i lys av liv som skal leves. Gjennom praktiske eksempler søker forfatterne å bidra til en forståelse av menneskers unike situasjoner i rehabiliteringsprosesser, enten de er født med ulike forutsetninger i livet eller de har «mistet fotfestet» på grunn av sykdom eller skader. Likeså tas praktiske spørsmål om individuelle planer og reell brukermedvirkning opp og diskuteres. Boken er oppbygd som diskusjonsgrunnlag, hvor hvert kapittel avsluttes med spørsmål til refleksjon og ettertanke. Eksempler fra virkeligheten fremhevet i tekstbokser understreker poengene og tydeliggjør rehabilitering som livsprosesser. Kompleksiteten av organisering av hjelpeinstanser tydeliggjøres gjennom illustrasjoner knyttet til de enkelte eksemplene.

Boken følger logikken i definisjonen av rehabilitering som «tidsavgrensede planlagte prosesser med klare mål og virkemidler, hvor flere aktører samarbeider om å gi nødvendig bistand til brukerens egen innsats...», og fremstår som den boken jeg selv skulle ha skrevet – hvis jeg bare hadde fått det til! *Om rehabilitering* er en bok som er relevant for alle som arbeider med rehabilitering enten utgangspunktet er helse-, sosial- eller utdanningssektoren, A-etat eller trygdesystemet. Habilitering handler også om skole og utdanning, og boken vil kunne åpne nye horisonter for pedagoger som arbeider med barn eller voksne med særskilte behov. Likeledes anbefales den til leger som ofte har nøkkelroller i habiliterings- og rehabiliteringssaker og kritiseres for å være for medisinsk orientert. Kort sagt: *Om rehabilitering* skulle vært obligatorisk pensum for alle som arbeider med mennesker som av ymse grunner er i rehabilitering!

Inger S. Martinussen

Høgskolen i Harstad